

Lo chuyện Hậu Sự

Tâm Nguyên

Tôi nghĩ rằng, đa số các AHCC chúng ta, đều thuộc lứa tuổi trên dưới 70. Tất nhiên làm người ai cũng mong được thọ, càng thọ nhiều càng tốt. Nhưng nghĩ xa hơn một chút, nếu được sống đến 200, 300 tuổi - đừng nói đến ông Bành Tổ truyền thuyết nào đó, sống đến 800 tuổi làm chi - thì ta sẽ sống với ai lúc đó khi mà bạn bè, anh em, con cái đều đã qui tiên cả rồi; liệu ta có thể sống chung với các cháu, chắt, chiu, chít, chít ... một cách hòa hợp, vui vẻ không? Hay là dưới mắt chúng, ta chỉ là người cổ quái, dị hợm chưa nói đến yếu đuối bệnh tật, đem lại quá nhiều phiền phức cho chúng?

Vì thế, từ già cỗi đời để nhường chỗ cho thế hệ trẻ là việc “thiên kinh địa nghĩa” (phim Hongkong!!). Bởi vậy, tôi nghĩ lo chuyện hậu sự cũng là điều cần biết.

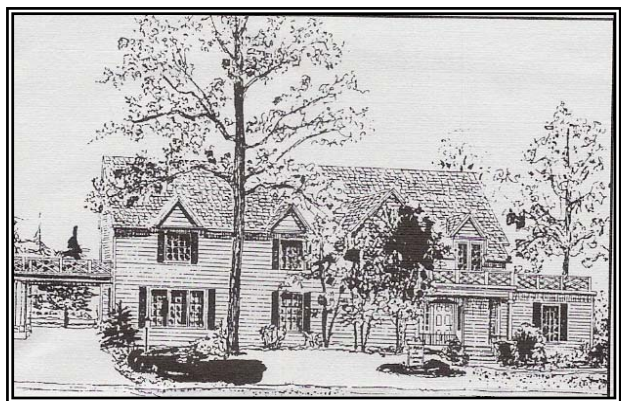
Qua kinh nghiệm tiếp xúc với nhà quản còn mới mẻ khi giúp cho gia đình người thân thuộc qua đời, tôi xin nêu lên đây những điều ghi nhận được để quý AH có ý niệm phân nào về vấn đề “hậu sự” - chắc không còn xa lắm - của mình và bình thân nhìn vào chuyện “chạy trời không khỏi nắng”! Tất nhiên, bài này chỉ có tính cách tham khảo, do giá cả thay đổi rất nhiều theo vùng và tùy thuộc mức độ dịch vụ mình cần được cung ứng.

* * *

Cuối tháng 8 vừa qua, tôi có người bà con qua đời ở một thị trấn nhỏ thuộc tiểu bang Ohio. Do vai vế và tuổi tác, nên tôi được yêu cầu đi cùng người thân đến nhà quản để giao dịch việc mai táng, lựa chọn cách nào coi cho được mắt một chút và hợp với túi tiền nhất.

Kent của tiểu bang Ohio là một thị trấn nhỏ, trên dưới 10 ngàn dân - có vài ba nhà quản, trong đó nhà quản B & S là bề thế nhất (hình bên). Tuy nhiên, so với các nhà quản khác ở những thành phố lớn trên đất Mỹ hay Canada, thì B & S chỉ được xếp loại trung bình mà thôi. Tuy thế tôi cũng không khỏi ngạc nhiên, thậm phục về cung cách làm ăn rất chuyên nghiệp và hiện đại của họ.

Đại diện của nhà quản, theo giờ đã hẹn trước với chúng tôi qua điện thoại, sẵn sàng đứng tiếp trước cửa chính nhà quản, hướng dẫn chúng tôi đến phòng tiếp khách và giao dịch. Trước cái bàn rộng và khá bề thế, xung quanh có 6 ghế ngồi. Đầu bàn là chiếc ghế dành cho ông ta, kê sau một máy vi-tính. Phía trước mặt, cách chừng 3 thước, kê sát vách là một bàn khác nhỏ hơn, trên đó có đặt một màn hình (monitor) máy vi tính rất rộng, cỡ 48” mặt phẳng. Bàn phím (keyboard) thuộc loại không dây, khá hiện đại. Sau khi phát cho chúng tôi mỗi người một tờ giấy in sẵn, với các loại dịch vụ, loại quan tài, các chi tiết khác liên quan và chi phí mỗi loại...Xong, ông ta bấm vào máy vi tính để vô trang web của nhà quản, và lần lượt trình bày cho khách hàng từng mục, theo chỉ dẫn của mũi tên trên màn hình.

Có thể nói, đẳng cấp của quan tài là yếu tố ảnh hưởng lớn nhất đến chi phí tang lễ. Ông ta giới thiệu từ giá cao nhất trên 12 ngàn một cỗ quan tài loại gỗ “mahogany” (chẳng biết đó là loại gỗ gì theo tên tiếng Việt; có lẽ là giáng hương mới đất như thế, hoặc ít ra cũng là trắc, lim hay gò?). Giá cả xuống thấp dần đến 7, 5, rồi 3, rồi 2 ngàn; cũng có thứ rẻ nhất chừng 7 hay 800 USD. Chúng tôi xin rà chiếu chi tiết về các loại quan tài ở ngưỡng 2 đến 3 ngàn, thuộc loại gỗ ‘cherry’ (hồng đào?) coi bộ khá bắt mắt về hình dáng cũng như màu sắc, mà giá cả cũng khá ‘mềm’. Trước khi tới nhà quản, trong gia đình cũng đã bàn với nhau: ‘chỉ vài ba ngày sau rồi cũng sẽ chôn xuống đất, quan tài có tốt đẹp mấy cũng như nhau thôi. Thà để chi phí vượt mức tặng cho các cơ sở nghiên cứu y khoa, giúp các hội từ thiện ... để người quá cố được nhiều phước đức, lợi lạc hơn.’

Trên màn hình của vi tính, dẫu mũi tên chạm vào danh mục các loại quan tài gỗ ‘cherry’, giá từ US\$ 3,500 đến US\$ 3,200 rồi US\$ 3,000, US\$ 2,500 ... Mỗi thứ như thế cũng có nhiều hình dáng, màu sắc khác nhau. Có loại màu nâu sẫm, hay nâu nhạt, có loại đánh vec-ni màu vàng nhạt như gỗ sàn nhà, loại khác có màu xanh nhạt, trông hơi kỳ. Rồi họ ‘click’ vào chi tiết các bộ phận, cho thấy rõ từ khoen khiên hòm, nắp hòm (có loại đậy nửa nắp, có loại đậy kín và loại khác, hờ nắp hoàn toàn), đồng thời cho thấy màu sắc và chất liệu vải lót bên trong quan tài. Thế rồi họ đưa chúng tôi qua phòng bên cạnh, trưng bày các mẫu quan tài đã xem trên màn hình. Có thể coi đây là cuộc đi ‘thực địa’ trước khi chúng tôi có quyết

định dứt khoát loại quan tài nào. Họ cũng có lý do để lo ngại, qua hình ảnh chúng tôi không thấy rõ như thực tế để rồi có thể thay đổi quyết định chẳng? Tôi thăm phục cung cách làm ăn chu đáo, cẩn trọng của họ mặc dù thời gian eo hẹp, chúng tôi có nhiều việc phải lo: còn phải đi chọn huyệt ở nghĩa trang...

Khi đã quyết định chọn loại quan tài nào rồi, từ hình ảnh đến thực địa, chúng tôi được mời trở lại bàn vi-tính để đi vào chi tiết từng mục. Họ đưa mũi tên trên màn ảnh bấm vào các chi phí liên hệ, theo loại quan tài đã chọn và với dự định của tang gia: quản trong mấy ngày, với bao nhiêu buổi khách viếng thăm. (mỗi lần khách viếng thăm, tất nhiên phát sinh chi phí cho nhà quản, như phải bố trí người mở cửa, tiếp đón, hướng dẫn chỗ đậu xe, đưa quan tài từ phòng lạnh ra)

Về phần đưa quan tài ra nghĩa trang, tùy đường xa gần và nhu cầu của tang chủ, muốn có bao nhiêu xe đưa đón thân quyến, khách khứa, bao nhiêu xe chở các vòng hoa. Nếu không, nhà quản chỉ cho chở 3, 4 vòng hoa theo xe của họ ra nghĩa trang mà thôi. Chúng tôi không thuê mượn các loại xe này vì thị trấn nhỏ, gần nghĩa trang, thân nhân, khách khứa đều có thể tự túc phương tiện, nên đã không đi vào chi tiết về dịch vụ này.

Việc phụ trách đào huyệt, hạ huyệt, đặt “kim tĩnh” (bằng bê-tông cốt thép đã đúc sẵn, sẽ được đập phủ lên quan tài) và lấp đất... do bộ phận khác được nhà quản hợp đồng thuê lại, có đủ dụng cụ chuyên nghiệp để hạ quan tài, đưa kim tĩnh xuống huyệt. Ngoài ra họ còn dựng một nhà ‘tent’ (vải bạt) có đặt 4, 5 ghế nhựa làm chỗ cho thân nhân ngồi, bày biện khá chu đáo. Toàn bộ phần chôn cất hạ huyệt này, tính khoản 450 USD, chưa kể “kim tĩnh” được tính theo với phần trên kia của nhà quản. Sau khi quyết định cách thức tiến hành, quản mấy ngày, số lần thăm viếng, loại quan tài và giá cả.. họ đưa chúng tôi bản hợp đồng vừa được in ra qua máy vi tính, với các điều khoản mà hai bên đã thỏa thuận, rồi yêu cầu tang gia đọc kỹ và ký tên ở dưới. Chi phí tất cả, gồm

nhận xác từ bệnh viện về, thay áo quần, “tắm rửa” sạch sẽ, “sửa .. sắc đẹp” (make-up), nhập quan với 3 ngày quần, 2 buổi thăm viếng, có sổ Lưu Niệm, không xe đưa đón, không xe chờ hoa, không có phần giải khát ... tính chung vào khoảng sýct soát US\$ 8,000 (chưa kể đất huyết mua với giá khá rẻ, chưa tới 500 USD, vì ở thị trấn nhỏ, xa thành phố lớn.)

Đặc biệt, trong hợp đồng tôi thấy có điều khoản rất hay. Đó là nhà quản cho một ân hạn 50 ngày để tang gia thanh toán chi phí. Tôi nghĩ, mục đích điều này là để tang chủ có khoảnh khắc “nghỉ xả hơi” sau khi tang gia đã trải qua nhiều bồi rối trong việc chạy chữa tốn kém cho thân nhân, để rồi sau đó lo ‘chạy tiền’ hoặc lo thủ tục lãnh tiền bảo hiểm, nếu có. Tất

nhiên, chi phí trên nhà quản đã nhẹ nhàng và kín đáo tính thêm lãi suất theo thị trường. Dù cho là vậy đi nữa, theo tôi, cung cách làm ăn của họ thật chứa chan tình người mà cũng đầy khôn khéo. Người Mỹ xứng đáng là bậc thầy trên khắp thế giới của khoa học quản trị kinh doanh là vậy. “Thượng đế” chúng ta, dù có bị bóc lột chút ít, vẫn cảm thấy... êm ả, thoải mái (!).

Điều đó, theo tôi nghĩ, cũng là để cho chúng ta - các ..ông cụ trên dưới 70, những người đang đi những bước cuối cùng trên đường đời lấm hỗn loạn, nhiều đảo điên và phiến não, không còn cảm thấy chết là điều hãi hùng, đáng sợ nữa? Chỉ là một cuộc hành trình dài đi vào giấc ngủ thiên thu mà thôi !!!

Thơ Théophile Gautier (1811 - 1872) Nguyễn Khoa phỏng dịch

La Dernière Feuille

*Dans la forêt chauve et rouillée
Il ne reste plus au rameau
Qu' une pauvre feuille oubliée
Rien qu'une feuille et qu'un oiseau
Il ne reste plus en mon âme
Qu'un seul amour pour y chanter
Mais le vent d'automne qui brame
Ne permet pas de l'écouter
L'oiseau s'en va, la feuille tombe
L'amour s'éteint, car c'est l'hiver
Petit oiseau, viens sur ma tombe
Chanter quand l'arbre sera vert.*

Chiếc Lá Cuối Cùng

*Rừng cây trơ trụi héo tàn
Trên cành còn chiếc lá vàng ch ơi vơi
Lá vàng sót lại lẻ loi
Có con chim nhỏ đơn côi đứng buồn
Còn chăng vương lại trong hồn
Mối tình ấp ủ gọi buồn tiếng ca
Gió thu vi vút thổi qua
Chẳng còn nghe được lời ta ngâm ngùi
Chim bay, chiếc lá cũng rơi
Tình yêu đã chết dưới trời đông qua
Chim ơi, hãy đến mồ ta
Hót lên khi lá vừa ra xanh màu*

